

Prefatio in li. numeri

LIber iste et ordine hystorij; et in mysterio quarto loco ponit in lege. Ordine hystorij. quia in lenitico qui tercarius est agitur de vtenilibus tabernaculi. et de ordine lenitarum et sacrificij. Hic autem de dedicatione tabernaculi agitur. qui sive lenitis. quid de vtenilibus tabernaculi portare debet. Mysterio hoc ostenditur. Excubare circa tabernaculum depositum ut dicuntur tribibus in singulis quartis. per quod signantur. xiiij apostoli per quadripartitum orbem fidem sancte trinitatis docuisse. Sed etiam interfiguras quadratura nichil firmum est. quaternari quoque operis pfectio commendatur. Quarto die facta sunt lumina. ria. iiii. etas sub dauid fuit robustissima. iiii. etas hominis fortissima. quattuor autem recepti sunt qui scriplerunt euangelia. Inter dona spiritus sancti fortitudo. et inter penitentiales psalos. miserere mei deus quartus est. in quo dominus humilitate (per quam sumus fortes) agitur. Inter nomina domini. iiii. est fortis. procedunt admirabilis. consiliarius. deus. sequitur pro futuris gaudiis. princeps pacis et silentia. In hoc quoque libro eorum qui numerantur fortiter do ostenditur. dum hi quod gratae et virtute bello sunt apti numerari iubentur. Liber numeri. quod in eo numeratur israelites. cum inde. tunc quod mansiones a ramasse usque ad iordanem. Sed quia in figura omnia contingebant illis. et lex erat umbra futuri: ita legenda est hystoria; ut non amittat allegoria. Numerati sunt israelites soli; non pueri et alienigenae qui erant inter illos. non tamen omnes. quia nec pueri nec feminae; sed tantum viri qui apti bello erant. Etenim aliena a deo gentilium spurcicia; vel crudelitate iudaica. vel ecclesiastici puerilem lenitatem; vel molliciem feminam habentes; inter filios dei non numerantur. Non sunt numerati in egipcio; sed postquam transierunt mare rubrum. post columnam ignis. in mansione iuxta montem synai. qui manentes in tenebris peccatoque non sunt dei: sed mandati baptismi et armati manus impositione. mansiones metu. xliij. computantur a prima que fuit in ramasse usque ad iordanem: ut per hoc signetur nos per tot gradus virtutum ascendere in celum: quot generationibus christus ab origine descendit ad mariam. Intentio moysi in hoc opere est christianum populum; et eius profectum: et ascensum a terra in celum: per israel et per xliij. mansiones designare. Per israel enim christi populus. per progressus mansionum profectus virtutum significatur. Deinde libri talis est. primo duces populi et populum circa tabernacula numeratos per quadrum collocat. Levitas a numero exceptos ad ministerium tabernaculi destinat. deinde tabernacula sunt dedicatur. et modus oblationum. et catalogus mansionum computatur. Deinde prophetia balaam a rege balach ad maledicendum populum dei inducitur. In fine sex civitates ordinantur: tres ultra. tres citra iordanem. ad quas confluenter qui nolens sanguinem proximi effundenter. Leviter iter tabernaculi et ceteros filios israel excubates. divisi per amramitas ab oriente; per caathitas ab austro: et geronitas ab occidente; meraritas ab aquiloni; significant prelatos ecclesie qui sunt mediiter ministros tabernaculi: quibus in temporalibus prouident. et iter laycos: qui bus in spiritualibus presunt. Amramite: id est. moyses et aaron et horum filii: inspicunt et inuoluunt tabernaculi se cretiora. et introducetes caathitas dant eis propriis humeris portanda inuoluta: ut videntes non moriantur. Non sunt enim propria lanza ecclesie mysteria nisi summum visum: i. moysi et aarō. quia infirmi inde scandalantur. Unde et liber enā gelij presbitero et dyacono portatur aperte. alijs vero clausus. Personae autem et meraritas qui sunt indigniores caathitis: non propriis humeris: sed bobus et palustris sua portant onera. Quia qui vult venire post me: me sequatur: quod per mortem. Et quanto magis quod vult tanto maior pfectio. Benedicetus filius israel: et dicetis. Et ab hoc loco supta est benedictio quā facit episcopus. Duo digiti qui eleuantur iuncti legem significant et sacer-

dotium: quod per moysen et aaron intelliguntur. Tres dominus qui sequuntur: continent illam trianam petitionem quod fit in verbis episcopi. Petitur gratia spiritus sancti. vera salus. pacem. Deinde sequitur distinctio personarum: semper his verbis. Quod ipse prestare dignetur: qui cum patre et spiritu sancto vivit tecum. In tabernaculi dedicacione oblati sunt munera a primatibus in usum eiusdem: et sustentatione lenitatem: quod hodie fit cum dedicatur ecclesia aliqua. Sicut et laycos conlueundine mulieri cuius despontiatur viro multa dona offeruntur. Et dominus filius israel in egipcio in die quo educeret: concessit argentea vasa. Et post mare rubrum non duxit eos statim rectam via pira boltes: ne territi retro abiarent: sed per circuitum. deinde precepit ne temporis re. p. t. Cauta omnia prouisa. Introeunibus enim in eccliam primo decor ei ostendendus est: ut appetatur non miseria; ut timetur. Si militer et merarie.

Dixi. Divinis numeris non omnes digni sunt: sed certi prerogatiui designati. Unde in hoc libro neque mulieres euentur ad numerum: pro feminis. si infirmitate. nonque serui tanquam vita moribulorum degeneres. nec egypciis israeli admitti: ut alienigenae et barbari. Soli israelites numerantur. et non oes. sed a. xx. annis et supra. Nec tam etas habetur obseruatio: sed et bellum roboris. Designatur enim per verbū dei ut numeretur omnis qui procedit in virtute israel. Numeris etas non numerantur: nisi progeniti. aut de sacerdotali: vel lenitica stirpe. Et minorum vero nulla numerantur. Possunt hec vacua esse mysteria? Procurauit hoc solum spiritus sanctus qui hec dictavit: ut sciremus qui numerati sunt: et qui non. Quis. dabitur ex hoc profectus his qui sacris voluminibus gesti sunt eruditus? Sed (quia fuit paulum lex punitalis eius) si transcedero puerilia gratias iniquitatem. vir facinus de posuero quod sunt parvuliet facti fuerit inueniens qui vim cam malignum: aptus videbo bis qui procedunt in virtute israel. et diuinis numeris dignus. Qui autem inest puerilis et lubricus sensus: vel feminus et resoluta legnacis vel egypcius vel barbari mores: apud deum in sancto numero non habetur. Innumerati autem apud salomonem dicuntur esse qui paucunt. Numerati autem omnes qui salvandi sunt. Et de stellis dicitur. Qui numerat multitudinem stellarum tecum. Et dominus etiam capillos capitum discipulo: um dicat esse numeratos: non qui contendentur: vel pugnantur: vel estate pereunt: sed quod in nazareis erat quibus inerat virtus spiritus sancti a deo pstermedos alienigenas. Virtutes ergo animi et multitudinem sensuum de mente tanquam de capite apostolorum. pdecentes: capillos capitum appellauit.

Idem. Illud quoque consideremus quod non statim ut egressus est de egipcio populus numeratur. adhuc est psequitur pharaeo. Sed nec cum mare rubrum transiit venit in desertum. Non dum enim temptatus non dum ab hoste fuerat impugnat: configit contra amarach: et vincit. Nec numerat adhuc: non enim sufficit ad perfectionem tendenti vna victoria: nec accepto manna cibo: et aqua de sequenti petra poculo. nondum enim ea quod numeris sunt apta adolerantur. Tabernaculum testimo- niij constructum: nec adhuc numeradi tempus. lex per moysen datur. mos sacrificiorum traditur. purificationum ritus docetur. sanctificationum leges et sacramenta conduntur. et tunc ad numerum insu dei populus adducitur. Unde ergo quamvis tibi transienda. quamvis toleranda. quot profectibus. quot temptationibus. quot preliis. s. pugnandum. quot vincendum: ut pertineat ad diuinum numerum. et iter sanctas tribus numeraris: et possis visitari. et per dei sacerdotes aaron et moysen numerorum censib. ascribi. Suscipienda est tibi primo lex dei. lex spiritus eius. offerenda sacrificia. explende purificationes. peragenda omnia que lex spiritus docet.

Dixi. Ratio quoque tribuum. distincto ordinum. societas familiarium. et cuncta ordinatio castorum. ingenium sacramentorum producit indicia. Cetera enim expectatio nobis est resurrectionis mortuorum: cum bi qui vivunt

qui reliqui sunt: in aduentu christi non preuenient eos q̄ dormierant: sed simul rapientur cum illis in nubib⁹ ob viam christi in aera: terreni: s. huius loci corruptelā: et mortis habitacula deserentes: sive omnes in aere (sicut paulus pronūciat) permanenti. sive etiā ad paradisum vel ad alia ex multis mansionib⁹ loca que apud patrem sunt transferendi. Diversitas autē translationis et glorie p̄stabitur scđm merita cuiusq; vnde. Quisq; autē in suo ordine. In resurrectōne autem vniuersitatis autē in tribu ruben spiritualibus indicis ascribitur. quia sc̄z ali quid in actibus: vel in morib⁹ simile et consanguineū habuit. Alius in tribu symeon: fortassis pro obedientia. Ali⁹ in tribu levi: credo qui prefuit bene sacerdotio. vel qui bene ministras: gradum sibi bonū acquisivit. Ali⁹ in tribu iuda: qui sc̄z regios sp̄s gessit: et populum qui intra se est bene rexit: senium: s. mentis: et cogitatiōes corvis. Singulis quoq; tribub⁹ vniuersitatis sociabit: p̄ his que in actibus vel in morib⁹ ipsis cognata habuit. Et erunt huiusmodi ordines in resurrectione mortuorum qui in hoc libro figurantur.

R Illud quoq; q̄ quadam cōexione tribūnū castrorū positio: et metationis ordo describitur: significat aliquē statum in resurrectione mortuorum. Tres ad orientē collocantur: tres ad occidentem: tres ad mare: et tres vltimae ad aquilonem: qui durus dicitur ventus: q̄ etiā tribus iuda que regalis est ad orientē statuitur: ex qua dominus ortus est: nō puto oiosum: et q̄ ysachar huic iungitur: et zebulon: et q̄ in: iiiij: partes trinus iste numerus ordinatur. Que q̄uis positionū suarum diversas habet: qualitates: omnes intra trinitatis numerum continentur: et q̄ per totas has quattuor partes in unū numerum colligitur eadem trinitas semper: quia sc̄z sub uno nomine patris: et filii: et spiritus sancti censemt omnes qui ex: iiiij: partibus orbis venientes inuocant nomē domini: recumbentes cuj; abraham: ysaac: et iacob: in regno dei. Hę generaliter diximus volentes huius libri continentiam mysticaz breuiter comprehendere: vt suscep̄ta occasione vniuersitatis in reliquis similem: aut si cui plus deus reuelat: superiorē sequatur ymaginem. Ego enim vere me imparem iudico ad enarranda misteria libri numerorum: multo autem inferiore: em ad illa que concludit deuteronomij volumen.

R abra. Numerorum libri multipli misteriorū obscuritate inuolutum partes ostendunt. Ibi enim numerus filiorum israel mystice describitur: et singulari tribūnū castra circa tabernaculum testimonij ad formam ecclesie locantur: ibi levitatu in ministeriū distributō: et oblatione principum scđm conuenientiam sacramentoz. Landē omnium mansionum ab egypto vscz ad terraz: pmissio cathalogus numerat: vt monstretur qualiter de egypto spirituali egressi: per mare rubrum et heremum p̄gleniū seculi properemus ad promissam patriam in eis.

R a. Juxta finem exodi scriptum est. Igitur mense primo anni secundi: in prima die mensis collocatiū est tabernaculum ēc: et nunc in capite numerorū. Locutusq; est dominus ad moysen in deserto synai in tabernaculo federis: prima die mensis secundi: anno altero ēc. Vbi noranduz qd: xij: mansione: id ē: in solitudine synai ubi moyses ascendit: et dominus descendit in monte: vt dare legem: ibi fabricatur tabernaculum: ibi precipitū: diuersitas hostiarum et vasorum: indumenta pontificis: leuitarum ceremonie: numerus populorum et leuitarum: et oblationes principum. Eodem quoq; anno licet nō eodem mense quo erectum est tabernaculum: numerus filiorum israel descriptus est. Annus vero vel mensis sedus tempus nouit: significat: quod post christi aduentū: passionem: et resurrectionem vscz ad finem mundi p̄tingit. Post baptismū ēm ē quo de spirituali egypto: submerso vero pharaone egredimur: a nouitate vite ambulamus: et ad terram pmissionis tendentes: in deserto synai: i. in confictu temptationū carnis incentiva supare nitimur. Synai ēm interpretat rubus: quo significatur ecclesia: in qua apostoli predicant. et spiritale p̄gium gerit: ibi

loquitur dominus ad moysen: quia legem dat ad instructionem credentium: i. spiritualium israelitarum.

I sido. Liber numeri appellatur: quia multitudo israeliticę perfectorum virorum computationem tenet et numerum: profectiones quoq; mansionesq; a finib⁹ egypti vscz ad mortem moysi. In quo dies dedicatiōis tabernaculi: et oblationum modus: non sine numeris cramento numeratus est. Catalogus autē mansionū filiorum israel: que a prima vscz ad ultimam numeratū simul: xij. De quib⁹ mathe⁹: ab abraam vscz ad dauid generationes: xij: et a dauid vscz ad transmigrationē babilonis generationes: xij: et a transmigrationē babylonis vscz ad xp̄m generationes: xij. Per has currit hebreus qui de terra festinat transire ad celū: et egypto huius seculi derelicta: terram pmissionis ingreditur. Nec mirū si illo numeri sacramento puenitur ad celū quo christus a primo patriarcha venit ad virginem q̄i ad iordanē: que pleno gurgite fluens spiritus sancti gratia redundavit.

I sido. Prima mansio est ramosse vrbis i extremis finib⁹ egypti. In qua populus cōgregatus est in desertum egypti: s. altera die post pasca in cōspectu egypti orum. Quaz quidam cōmotionē vel tonitruum interpretantur: quia cōmoti sumus ad en angelicam tubam: et excitati tonitruī gaudio eximus in mense primo: p̄te ritā hyeme: veris exordio cum omnia renouātur: exim⁹ xv: die mensis primi in crastino paschē: pleno mēsis lumen: post esum agni imaculati: calciati pedes: de aplo: et accincti lūbos de pudicitia: et baclos i malib⁹ tenētes.

I sido. Secunda mansio est socoth: in qua coquunt panes azimos: et primum tendunt tabernacula. vnde et locus nomen accept: quia socoth interpretat tabernacula vel tentoria. Cum ergo exierimus de egypto: id ē: de seculo: primum tabernacula figimus: sciētes nobis ad iterā vltiorā pergendum: et ad sanctam terrā viuentium accelerandum.

I sido. Tertia mansio est ethan: que ē in extremo solitiū dinis: in qua primum videtur dominus p̄cedere populu in columnā ignis. Ethan sane fortitudo vel p̄fessio. Preparamus nobis ergo fortitudinem: assumentes nobis perfectum robur: vt inter errorum tenebras et confusioū noctes scientię christi lumē appareat. Dies quoq; noster nubem habeat: p̄tegentem: vt his ducib⁹ ad terram pmissionis perveniamus.

I sido. Quarta mansio est phairot: que est p̄tra belesphon. Et interpretatur os nobilium: vt assumpta fortitudine nobilitemur i domino: cōtēnentes belesphon qui interpretatur dominus aquilonis: et eius superbia declinantes. Ab hac mansione: pfecti filii israel transierunt per mediū mare in desertū: viderūt pharaonē cuj; exercitu perennē: mariā p̄cīmenē in tympanis.

I sido. Quinta est mara: ad quā puenērū trāsito mari post triduum: et interpretatur amaritudo. Post p̄dicationem ēm euāgelij: et tabernacula migrantiū: post fidem assumptā: post baptismū: victoriā rufus venit ad amaritudinem: vt voluptas et luxuria vīz amaritū dñe terminetur: et per crucis signum quasi per cruciatū iterum suauitas compensetur.

I sido. Sexta est mansio belim: vbi erāt: xij: fōtes aquarum: et lxx: palme in figura xij: apostolorum: et lxx: discipulorum secundi ordinis: de quorum fontibus doctrina potū haurimus: et dulces fructus victorie capim⁹. Unde bene belim in arietes fortes vertitur. Ipsi enim sūt robusti p̄cipes gregis: duces ouū: doctores gētū.

I sido. Septima mansio est iterum ad mare rubrum: et fontes mara: et belim: rufus ad mare rubrum venerit: nisi forte in itinere p̄gentib⁹ quidā sinus maris occurrit: iuxta quē castramētati sunt. Aliud est enim trāsire mare: aliud in p̄ximo figere tabernacula: ex quib⁹ monemur etiā post euāgelicaz doctrinam: et cibos dulces triumphoz apparere nobis interdum mare: et p̄terēta discrimina ponī ante oculos.

Numeri.

C. I.

Isido. Octaua est in solitudine syn: in qua tenditur vsq; ad motem synai. Syn aut; inbus vel odium interpretat: qd; cum venerimus in locu; ecclie: te quo nobis dñs locuturus: grande odii meremur inimici.

Ili. Nona mansio est in defessa: qud; dicitur pulsatio: quasi pulsate et apietur vobis. Sensus quoq; est manifestus: qd; postq; venerimus in loco ecclie: incipimus in sacramenta pulsare.

Isido. Decima in balu: qd; interpretat fermentum: qd; tollit mulier miscuit farine satis tribus donec fermentum retur totu;. Ibi muri muras populus accepit vespe coturnices: et mane alterius dici manna tribuitur. Et bene in decima mansione manna tribuitur: qd; post decalogi pseptionem angelorum panis manducatur.

Indecima mansio est in raphidum: qd; interpretat dissolutio fortium vel remissio manu. In hac siti enti populo fons de petra oreb; in similitudine xp; erupit. Ibi ibs in typo saluatoris ptra amalech militat: et in signo crucis demonum aduersum nos tempta meta surgetia denuntiatur. Illuc venit ieho ad moysen das ei consilium. lxx. seni orum in typo ecclesie ex gentibus congregata: qd; legis imminutio euangelio succedet optime. Pulcre disolutio vel sanitas raphidum dicitur: vel propter dissipatum amalech. vel ppter sanatum israel. Ceteris in suis locis conuenientius exponentur.

Omniu; viroru; fortu; ex xx. Orig. All. Lxx. Quid qd; pcedit in virtute israel? Qui qd; pcedit in virtute numeratur: et in virtute tantu; isrl. Est em virtus animi quam grecorum philosophi docent: que non pro deo: sed p gloria exercetur humana. Est et assiriorum virtus: vel chaldeorum in astrologie studijs: sed non israelitica nec ad deum pertinens. Sola vero apud deum virtus israelitica numeratur: que a deo docetur: p scripturas diuinis discitur: p fidem euangelicam et apostolicam traditur.

Principes. Aug. Quid est p singulos de singulis tribubus eligi iubet et principes: colq; vocat chiliarchos: quos quida latini tribunos vocant: vel appellauerunt. Chiliarchi aut a mille videntur dici. Sed cum consilium daret ieho moysi: quod etiam deus approbavit: te populo sub principibus ordinando: ne omnes cause moysen onerarent: chiliarchos dicit constitudos super milenos homines: hec acontarchos super centenos: pentacontharcos super quinquagenos: et decarchos super denos: ab ipsis numeris quibus pcessent cognominatos. Nunq; et hic sic accipiendi sunt chiliarchi p singuli essent super milenos: Non: neq; enim omnis plus israel vii milia tunc fuerunt. Singulos em elegit te singulis tribubus: que non milenos: sed multa milia continebant. Nomen ergo eae est cum illis qui in exodo appellabant chiliarchi: p vniuersisq; illoz esset mille hominu; princeps: istoru; aut p vniuersisq; milii pncipes. Quia sine a mille: sine a milibus: ea de cōpositio nominis resonat ut vocentur chiliarchi.

De tribu ruben. Ra. Mo. Ruben primogenitus israelis qui interpretat videns filios: vel videns in medio: primitu; ecclesiam significare potest: que fuit in hierusal: qud; ipse dominus in aplis primum fundavit: que significat elisur. i. pater meus fortis. Ipse em est te quo dicit: dñs fortis: dominus potens in filio. Hic ergo ruben sub tali principe videt filios: i. fideles ad se confluentes. Unde pdcante petro baptisati sunt viae tria milia: et multitudinis credenti erat cor unum: et anima una.

Ra. Mo. Princeps tribus ruben eos generaliter significat: qd; bñ conuerentes in medio fratrez subditoz curam gerunt: sermone et exemplo

instruunt: quos tanq; filios ad dei militiam nutrunt. In hac tribu princeps est elisur. id est pater meus fortis: vel pater meus coangultans. suus deus: id est absconditus. Qui enim autoritate magisterij: et paterna disciplina subditos bene regit et corrigit: nec foris ad laudem humanam: sed in abscondito cordis ad dei gloriam: iure pncipes est tribu et domox. i. cōingatorum: continentum: virginum: et viri sex curam gerens.

De tribu symeon. Ra. Symeo generaliter oīns obediētes significat quoq; princeps est sala.

mid. i. retribuēt mihi de.

vel pax mea de.

Filius suis adday. i.

cōtinensis abr. cum

ille qui iustam dei re

tributoz cogitat cor

de pacifico tranqui

lus et humilis in egri

filioz fidelium vene

radus appetit. Qui

enim se humiliat exaltatur. Tales enim

omnē intentionē suā

ad dei placitum con

vertit: et secundū qd; in

scripturis cōinet. si

ducialiter se obediēre

permittit dicētes. Ad

te lenam oculos meos

qui habitas in celis.

De tribu iuda.

Mo. Idem. Pof

sunt significari in iu

da omnes qui recte i

uocant nomen dñi:

nec sensu nec verbo

dissētētes a norma fi

dei quoq; merito naa

son pncipes fuit: qd; su

in soli alios pdcādo

istruit: sed etiā virulen

ta vicioz iacula corp

suū castigādo i semet

ipso interficit. fm illud. Castigo corpus meum: et in servitū redigo zc.

Alle. Juda. de quo reges: qui interpretat confessio vel laudatio. Hic populum significat ecclie: cuius caput est leo de tribu iuda. i. xpus. Vere enim fidei laudatio vel confessio i. recta pdcatio tñ i ecclie est. Naason ergo i. serpentinus: vel augurium filius aminadab. s. spontanei populi: saluator: intelligitur: de patriarchis deo deuotis famulis genitris: qui p mortem suam destruxit dyabolum. In serpente enim unde primū mortis causa id est peccatum: pcessit: mos figurat. Unde sic exaltauit moyses serpente in deserto: sic exaltari oportet filium homis zc.

De tribu ysachar. Rabanus. Isachar monachos non incognitum exprimit: qui omnibus mundi negotiis spretis: dono dei i. sp̄sancto pte gente: pnum eternū disticta vita voluptate mortificata querunt: et pomam mundi calcantes: humilia amplectentes: soli deo placere cupiunt.

Nathanael. All. Qui pie exerceat se vt mercedem in celis accipiat: eae principes est nathanael i. deus meus: vel donum dei filius suar. id est pusilli xpi. s. qui inter hoies pusilli apparuit: ipse enim dux: et ipse merces.

De tribu zabulon. Idem. Zabulon pacientes figurat: qui contra omnia aduersa munimine virtutis innicti perseverant: quoq; pncipes solus dens est: sine quo nihil possunt agere: dicentes cum apostolo. quis nos separabit a caritate xpi: tribulatio an angustia zc.

Heliq. All. Habitaculū fortitudis hēt pncipē chiliabi: qd; interpretat de me p̄. deū scz qd; est p̄ fideliū: quos disponit et regit. Et est fili⁹ helon. i. gratus. Ecclia enim rē de habitaculū fortitudis p̄ hereticos. s. et schismaticos.

Joseph. Idem. Joseph p̄ duarū tribu xp̄m significat p̄ez ploz duonū: et lapide angularē. Ephraym minor manasse p̄mogenito p̄lat: genile p̄lī in dacto p̄latū. Unde. Amē dico vobis nō ineni tantā fidēi usq;

Elisama. Elisama xp̄m significat: de quo dicit. Fes ē obediens p̄t vloz ad mortē zc. qd; de se ait. Que audiui ab eo k loquo: i mūto. Hic ē filius amīnd. i. p̄li mei incliti: de stirpe scz regū patriarcharū et p̄phetarū.

Ra. Elisama pncipes in tribu ephraym: significat eos qd; attente verbum dei audiunt corde bono et optimo: et fructum afferunt in patiētia.

Ammiud. Populus meus inclitus: vel obliuiosus: ea s. que retro